Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (pátého senátu)

1. srpna 2025*

„Řízení o předběžné otázce – Životní prostředí – Směrnice 2009/147/ES – Ochrana volně žijících ptáků – Článek 5 – Zákazy určené k zajištění ochrany ptáků – Článek 9 – Odchylky – Články 16 a 17 Listiny základních práv Evropské unie – Zákaz kácení stromů během období rozmnožování a odchovu mláďat“

Ve věci C-784/23,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko) ze dne 19. prosince 2023, došlým Soudnímu dvoru dne 19. prosince 2023, v řízení

OÜ Voore Mets,

AS Lemeks Põlva

proti

Keskkonnaamet,

SOUDNÍ DVŮR (pátý senát),

ve složení: M. L. Arastey Sahún, předsedkyně senátu, D. Gratsias, E. Regan, J. Passer (zpravodaj) a B. Smulders, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

za soudní kancelář: C. Strömholm, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. prosince 2024,

s ohledem na vyjádření, která předložili:

– za OÜ Voore Mets: I. Veso, vandeadvokaat,

– za AS Lemeks Põlva: A. Hainsoo a M. Paloots,

– za estonskou vládu: M. Kriisa, jako zmocněnkyně,

* Jednací jazyk: estonština.

– za finskou vládu: H. Leppo a M. Pere, jako zmocněnkyně,

– za švédskou vládu: F.-L. Göransson a C. Meyer-Seitz, jako zmocněnkyně,

– za Evropský parlament: M. Allik a W. D. Kuzmienko, jako zmocněnci,

– za Radu Evropské unie: M. Alver a A. Maceroni, jako zmocněnci,

– za Evropskou komisi: E. Randvere a N. Ruiz García, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 6. února 2025,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 5 písm. a), b) a d) a čl. 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážky směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků (Úř. věst. 2010, L 20, s. 7, dále jen „směrnice o ochraně ptáků“), jakož i článků 16 a 17 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v rámci dvou sporů mezi OÜ Voore Mets a AS Lemeks Põlva na straně jedné a Keskkonnaamet (Úřad pro životní prostředí, Estonsko) na straně druhé ve věci příkazů, kterými uvedený úřad pozastavil kácení lesa za účelem ochrany rozmnožování ptáků.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice o ochraně ptáků

3 Body 3, 5, 7, 8 a 10 odůvodnění směrnice o ochraně ptáků uvádějí:

„(3) Početnost velkého množství druhů volně žijících ptáků přirozeně se vyskytujících na evropském území členských států klesá, a to v některých případech velmi rychle. Tento pokles představuje vážnou hrozbu pro ochranu přírodního prostředí, především protože takový vývoj ohrožuje biologickou rovnováhu.

[…]

(5) Zachování druhů volně žijících ptáků vyskytujících se v přírodě na evropském území členských států je nezbytné pro uskutečnění cílů Společenství v oblastech zlepšování životních podmínek a udržitelného rozvoje.

[…]

(7) Cílem je dlouhodobá ochrana přírodních zdrojů a péče o ně jako o nedílnou součást dědictví evropských národů. To umožňuje regulovat přírodní zdroje a usměrňovat jejich využívání na základě opatření nezbytných pro uchovávání a zlepšení přírodní rovnováhy mezi druhy v rámci únosných mezí.

(8) Zachování, udržování nebo obnova dostatečné rozmanitosti a rozlohy stanovišť jsou pro ochranu všech druhů ptáků nezbytné. Některé druhy ptáků by měly být předmětem zvláštních opatření chránících jejich stanoviště, aby v rámci jejich areálů rozšíření bylo zajištěno jejich přežití a rozmnožování. Taková opatření také musí brát v úvahu stěhovavé druhy a musí být koordinována s ohledem na vytvoření komplexního celku.

[…]

(10) Ve Společenství jako celku mohou být určité druhy loveny s ohledem na vysokou početnost jejich populací, zeměpisné rozšíření a reprodukční potenciál, což představuje přijatelné využití, jsou-li stanoveny a dodržovány určité limity a je-li takový lov slučitelný s udržením populace těchto druhů na uspokojivé úrovni.“

4 Článek 1 odst. 1 této směrnice stanoví:

„Tato směrnice se týká ochrany všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahuje Smlouva. Zahrnuje ochranu, regulování těchto druhů a péči o ně a stanoví pravidla pro jejich využívání.“

5 Článek 2 uvedené směrnice stanoví:

„Členské státy přijmou opatření nezbytná k tomu, aby populace druhů uvedených v článku 1 byly zachovány na úrovni nebo přivedeny na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou brát v úvahu hospodářské požadavky a požadavky rekreace.“

6 Článek 5 téže směrnice stanoví:

„Aniž jsou dotčeny články 7 a 9, přijmou členské státy opatření nezbytná k vytvoření obecné právní úpravy ochrany všech druhů ptáků uvedených v článku 1, která zejména zakáže

a) úmyslné usmrcování nebo odchyt jakýmkoli způsobem;

b) úmyslné ničení nebo poškozování jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd;

c) sběr jejich vajec ve volné přírodě a jejich držení, a to i prázdných;

d) úmyslné vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů této směrnice;

e) držení druhů ptáků, jejichž lov a odchyt jsou zakázány.“

7 Článek 9 odst. 1 směrnice o ochraně ptáků stanoví:

„Pokud neexistuje jiné uspokojivé řešení, mohou se členské státy odchýlit od ustanovení článků 5 až 8 z následujících důvodů:

a) – v zájmu veřejného zdraví a bezpečnosti,

– v zájmu bezpečnosti leteckého provozu,

– pro předcházení závažným škodám na úrodě, dobytku, lesích, rybářství a vodním hospodářství,

– za účelem ochrany rostlin a živočichů;

b) pro účely výzkumu a výuky, opětovného osídlení určitého území populací druhu nebo vysazení v původním areálu výskytu druhu a pro chov v zajetí pro tyto účely;

c) aby v malém množství za přísně kontrolovaných podmínek a na základě výběru umožnily odchyt, držení nebo jiné rozumné využívání některých druhů ptáků.“

Směrnice o stanovištích

8 Článek 12 směrnice Rady 92/43/EHS ze dne 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Úř. věst. 1992, L 206, s. 7; Zvl. vyd. 15/02, s. 102, dále jen „směrnice o stanovištích“) stanoví:

„1. Členské státy přijmou nezbytná opatření pro vytvoření systému přísné ochrany živočišných druhů uvedených v příloze IV a) v jejich přirozeném areálu rozšíření, který zakazuje:

a) veškeré formy úmyslného odchytu nebo usmrcování jedinců těchto druhů v přírodě;

b) úmyslné vyrušování těchto druhů, zejména v období rozmnožování, výchovy mláďat, přezimování a migrace;

c) úmyslné ničení nebo sběr jejich vajec z volné přírody;

d) poškozování nebo ničení míst rozmnožování nebo míst odpočinku.

2. U těchto druhů členské státy zakáží držení a chov, dopravu a prodej nebo výměnu a nabízení za účelem prodeje nebo výměny jedinců odebraných z volné přírody s výjimkou jedinců, kteří byli z přírody legálně odebráni ještě před prováděním této směrnice.

3. Zákazy uvedené v odst. 1 písm. a) a písm. b) a odstavci 2 platí pro všechna životní stadia živočichů, na něž se vztahuje tento článek.

[…]“

Estonské právo

MS

9 Ustanovení § 28 metsaseadus (MS) (zákon o lesích) ze dne 7. června 2006 (RT I 2006, 30, 232), ve znění použitelném na spory v původních řízeních (RT I, 4.1.2021, 10) (dále jen „MS“), v odstavci 7 stanoví:

„Údržba se provádí za účelem:

[…]

2) zvýšení hodnoty lesa, řízení hustoty a složení lesa a umožnění využít dřevo ze stromů, které mohou vbrzku padnout (clonná seč);

[…]“

10 Ustanovení § 29 odst. 1 MS stanoví:

„V případě holé seče se po jednom roce vykácí všechny stromy na pozemku s výjimkou:

1) nosných stromů, tj. 20 až 70 borovic lesních, bříz bělokorých, jasanů ztepilých, dubů letních, olší lepkavých, jilmů vazů nebo jilmů horských jednotlivě nebo v malé skupině na hektar, a mladých životaschopných stromů pro opětovné zalesňování;

[…]

3) retenčních stromů, to znamená stromů nezbytných k zajištění biologické rozmanitosti, nebo jejich stále stojící kmeny o celkovém objemu dřeva v kmeni nejméně pět metrů krychlových na hektar nebo deset metrů krychlových na hektar v případě holé seče o rozloze větší než pět hektarů.“

11 Ustanovení § 40 MS stanoví:

„[…]

(2) Úřad pro životní prostředí má právo vydávat příkazy na základě odborných znalostí týkajících se ochrany lesů s cílem předcházet škodám na lesích a zabránit jejich šíření. Kromě údajů uvedených v § 25 odst. 9 bodech 1 až 5 a 7 až 9 tohoto zákona výroková část příkazu obsahuje příkaz ukončit škodlivou činnost nebo zdržet se jakékoli činnosti, která by mohla způsobit škodu, odstranit zdroj nebezpečí a odstranit následky způsobené škody. Příkaz se doručí povinné osobě v něm stanovené za podmínek upravených v § 25 odst. 8 tohoto zákona.

[…]

(10) Za účelem ochrany zvířat během období rozmnožování může ministr odpovědný za oblast nařízením omezit kácení v multifrontálních porostech a smíšených porostech v období od 15. dubna do 15. června.

[…]“

12 Ustanovení § 41 MS zní takto:

„(1) Vlastník lesa nebo jeho zástupce […] předloží Úřadu pro životní prostředí oznámení o zásahu v lese:

1) o plánovaném kácení, s výjimkou výchovné probírky porostů;

[…]

(8) Pokud plánované kácení není v souladu s požadavky právních předpisů, má Úřad pro životní prostředí právo zamítnout jeho zaevidování, přičemž své zamítnutí písemně odůvodní a vydá doporučení, jak uvést činnost do souladu s právními předpisy.

(8[1]) Pokud je plánované kácení v souladu s požadavky právních předpisů, zapíše jej Úřad pro životní prostředí do evidence o lesích. […]“

LoKS

13 Ustanovení § 2 loomakaitseseadus (LoKS) (zákon o ochraně zvířat) ze dne 13. prosince 2000 (RT I 2001, 3, 4), ve znění použitelném na spory v původních řízeních (RT I, 30.12.2020, 12) (dále jen „LoKS“), stanoví:

„(1) Pro účely tohoto zákona se […] pták […] považuje za zvíře.

[…]“

14 Ustanovení § 7 LoKS stanoví:

„(1) Aby se zabránilo smrti volně žijících zvířat, mají donucovací orgány právo:

[…]

3) pozastavit […] lesnické práce v období rozmnožování volně žijících zvířat.

[…]“

LKS

15 Ustanovení § 55 looduskaitseseadus (LKS) (zákon o ochraně přírody) ze dne 21. dubna 2004 (RT I 2004, 38, 258), ve znění použitelném na spory v původních řízeních (RT I, 30.12.2020, 7) (dále jen „LKS“), stanoví:

„(1) Úmyslné usmrcení jedince chráněného druhu je s výjimkou případů euthanasie zakázáno.

[…]

(3) Usmrcení jedince chráněného druhu zařazeného do kategorie II nebo III je povoleno:

[…]

4) je-li to nezbytné k tomu, aby se zabránilo škodám […] na jiných významných majetkových hodnotách.

[…]

(5) V případech uvedených v odstavci 1 […] a v odst. 3 bodech 2 až 5 tohoto ustanovení podléhá usmrcení zvířete povolení Úřadu pro životní prostředí.

(5^1) Povolení uvedené v odstavci 5 a v odst. (6^1) bodech 1 a 2 tohoto ustanovení lze udělit, pokud neexistují jiná opatření, která by byla pro zvířata a ptáky méně škodlivá a která by situaci vyřešila. V povolení se uvede

1) druhy a jedinci, pro které se povolení uděluje;

2) prostředky, opatření nebo metody povolené pro tyto činnosti;

3) v případě jakého nebezpečí nebo rizika, kdy a kde mohou být činnosti vykonávány;

4) osoba, pro kterou se povolení vydává;

5) prostředky dohledu nebo jiné prostředky sledování a kontroly výsledků.

[…]

(6^1) V případě volně žijících ptáků je zakázáno:

1) úmyslné ničení a poškozování hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd, s výjimkou případů uvedených v odst. 3 bodech 2 až 5 tohoto ustanovení se souhlasem Úřadu pro životní prostředí;

2) úmyslné vyrušování, zejména během hnízdění a odchovu mláďat, s výjimkou […] případů uvedených v odst. 3 bodech 2 až 5 tohoto ustanovení se souhlasem Úřadu pro životní prostředí […]

[…]“

Zákon o obhospodařování lesů

16 Ustanovení § 22 metsa majandamise eeskiri (zákon o obhospodařování lesů) (RTL 2007, 2, 16), ve znění použitelném na spory v původních řízeních (RT I, 6.4.2021, 8), stanoví:

„[…]

(5) Úřad pro životní prostředí zahajuje odborné posouzení týkající se ochrany lesů na základě informací získaných prostřednictvím oznámení o zásahu v lese nebo jiným způsobem:

1) za účelem vydání příkazu k předcházení škodám v lese a k zabránění jejich šíření;

[…]

(6) Pro zadání odborného posudku o ochraně lesa předloží vlastník lesa Úřadu pro životní prostředí oznámení o škodách v lese, jehož cílem je opětovné zalesnění lesa zničeného v důsledku vichřice, povodně, rozsáhlého lesního požáru nebo jiných velkých škod způsobených přírodními jevy […], nebo který je oslabený v důsledku přírodních vlivů, jakož i zalesnění lesního porostu s nedostatkem fenotypu nebo nízkou zásobou dříví a nízkou hustotou porostu z důvodu nezávislého na vlastníkovi lesa. […]“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

17 Na jaře 2021 společnost Voore Mets kácela dřevo na pozemku Pällo-Reino, který se nachází v obci Jõgeva (Estonsko), na základě zaevidovaných oznámení o zásahu v lese. Jednalo se o holou seč ve smyslu § 29 odst. 1 MS.

18 Společnost Lemeks Põlva nabyla za úplatu od vlastníka pozemku Järveääre, který se nachází v obci Põlva (Estonsko), právo těžby dřeva na pni. V oznámeních o zásazích v lese ze dne 4. května 2021 uváděla provedení clonné seče ve smyslu § 28 odst. 7 MS na jedné parcele tohoto pozemku a holé seče na dalších čtyřech parcelách uvedeného pozemku.

19 Příkazy ze dne 17. a 21. května 2021 Úřad pro životní prostředí původně do 21. května 2021 a poté do 31. července 2021 pozastavil kácení dřeva prováděné společností Voore Mets na pozemku Pällo-Reino. Příkazy ze dne 21. a 26. května 2021 Úřad pro životní prostředí původně do 26. května 2021 a poté do 15. července 2021 rovněž pozastavil kácení dřeva prováděné společností Lemeks Põlva na pozemku Järveääre.

20 Tyto příkazy byly vydány na základě § 7 odst. 1 bodu 3 LoKS a § 55 odst. 6^1 LKS. První příkazy, a sice příkaz adresovaný společnosti Voore Mets dne 17. května 2021 a příkaz adresovaný společnosti Lemeks Põlva dne 21. května 2021, se opírají o zjištění, podle kterého je vědecky prokázáno, že v každém lese hnízdí alespoň jeden pár ptáků na hektar, takže pokračování kácení dřeva představuje skutečné riziko vyrušování ptáků během období rozmnožování a odchovu mláďat, jakož i ničení nebo poškozování hnízd. Ve druhých příkazech, a sice příkazu adresovaném společnosti Voore Mets dne 21. května 2021 a příkazu adresovaném společnosti Lemeks Põlva dne 26. května 2021, je kromě toho uvedeno, že při návštěvách dotčených pozemků se v obou případech zjistilo, že na dotčených pozemcích určitě, pravděpodobně nebo možná hnízdí deset různých druhů ptáků.

21 Konkrétně podle příkazu ze dne 21. května 2021 adresovaného společnosti Voore Mets byl během návštěvy na pozemku Pällo-Reino provedené téhož dne slyšet ptačí zpěv a podle zpěvu nebo vzhledu byly identifikovány následující druhy ptáků, u kterých lze s rozumnou jistotou předpokládat, že hnízdí v té samé oblasti: budníček lesní (*Phylloscopus sibilatrix*), střízlík obecný (*Troglodytes troglodytes*), kos černý (*Turdus merula*), drozd zpěvný (*Turdus philomelos*) a pěnkava obecná (*Fringilla coelebs*). Kromě toho bylo zjištěno pravděpodobné hnízdění brhlíka lesního (*Sitta europaea*) a hýla obecného (*Pyrrhula pyrrhula)*. V tomto příkazu bylo navíc uvedeno, že je velmi pravděpodobné, že se na dotyčném pozemku vyskytuje i budníček menší (*Phylloscopus collybita*), budníček lesní (*Phylloscopus trochilus*) a lejsek malý (*Ficedula parva*). V této souvislosti uvedený příkaz upřesňuje, že pozastavení kácení dřeva až do 31. července zajišťuje ochranu druhů, které se líhnou později, jako je budníček lesní.

22 Podle příkazu ze dne 26. května 2021 adresovaného společnosti Lemeks Põlva umožnila návštěva pozemku Järveääre s jistotou určit hnízdění strakapouda velkého (*Dendrocopos major)* a pěnkavy obecné, pravděpodobně sýkory koňadry (*Parus major*) a sojky obecné (*Garrulus glandarius*) a možná budníčka menšího, budníčka lesního, pěnice slavíkové (*Sylvia borin*), střízlíka obecného, pěvušky modré (*Prunella modularis*) a červenky obecné (*Erithacus rubecula*).

23 Tallinna Halduskohus (Správní soud v Tallinnu, Estonsko) zamítl žalobu, kterou se společnost Voore Mets domáhala náhrady škody způsobené zadržením a následným přemístěním jejích lesnických strojů, kterou jí měl způsobit Úřad pro životní prostředí dvěma jí adresovanými příkazy. Toto rozhodnutí potvrdil Tallinna Ringkonnakohus (odvolací soud v Tallinnu, Estonsko).

24 Pokud jde o žaloby podané společností Lemeks Põlva na určení protiprávnosti příkazů, které se jí týkaly, Tartu Halduskohus (Správní soud v Tartu, Estonsko) těmto žalobám částečně vyhověl a konstatoval protiprávnost příkazu ze dne 26. května 2021 zejména z důvodu, že se nezabývá otázkou přiměřenosti úplného zákazu kácení dřeva po dobu přibližně jednoho a půl měsíce vzhledem k počtu ptáků hnízdících na území, období hnízdění těchto ptáků a zájmům této žalobkyně v původním řízení, a že žalobkyně v původním řízení nebyla vyslechnuta. Tartu Ringkonnakohus (Odvolací soud v Tartu, Estonsko) však toto rozhodnutí zrušil v rozsahu, v němž uvedeným žalobám vyhovělo.

25 Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko), který je předkládajícím soudem, k němuž společnosti Voore Mets a Lemeks Põlva podaly kasační opravné prostředky, si na prvním místě klade otázku, zda pojem „úmyslnost“ ve smyslu článku 5 směrnice o ochraně ptáků musí být chápán stejným způsobem jako v případě článku 12 směrnice o stanovištích, to znamená zejména v tom smyslu, že podmínka úmyslu musí být považována za splněnou nejen tehdy, pokud je prokázáno, že původce jednání zamýšlel usmrtit či vyrušit ptačího jedince nebo zničit či poškodit jejich hnízda nebo vejce, ale i tehdy, je-li prokázáno, že byl s možností takového usmrcení, vyrušení, zničení nebo poškození alespoň srozuměn.

26 Pro případ, že tomu tak je, se předkládající soud na druhém místě táže, jaké okolnosti postačují k závěru o existenci takového srozumění. V tomto ohledu má předkládající soud za to, že výskyt páru ptáků na hektar zjištěný v prvních příkazech na základě vědeckých údajů nutně nepřekračuje hranici, od které je třeba mít za to, že těžební společnost byla s možností usmrcení či vyrušení ptáků nebo zničení či poškození jejich hnízd nebo vejcí srozuměna. Předkládající soud je naproti tomu *a priori* toho názoru, že od okamžiku, kdy nastanou dodatečné okolnosti zjištěné ve druhých příkazech, nevyhnutelně existuje srozumění s možností, že holé seče provedené během období hnízdění způsobí smrt ptáků a povedou ke zničení jejich hnízd a vajec. Mohla by však vyvstat otázka, zda lze kácení považovat za úmyslné usmrcování, vyrušování, ničení nebo poškozování ve smyslu článku 5 směrnice o ochraně ptáků, pokud nic nenasvědčuje tomu, že v oblasti kácení hnízdí ohrožení ptáci, a zda dotyčná činnost nemá za cíl usmrcování či vyrušování ptáků nebo ničení či poškozování hnízd. Skutečnost, že se na všechny druhy ptáků musí vztahovat režim ochrany, nutně neznamená, že všichni ptáci musí být chráněni stejným způsobem. Podle předkládajícího soudu totiž článek 5 směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán teleologickým způsobem, to znamená způsobem, který zohledňuje cíl uvedený v článku 2 této směrnice.

27 Na třetím místě, má-li být kácení dotčené ve věci v původním řízení považováno za úmyslné usmrcování či vyrušování ptáků nebo ničení či poškozování jejich hnízd a vejcí, je podle předkládajícího soudu třeba určit, zda článek 9 směrnice o ochraně ptáků umožňuje odchýlit se od zákazů stanovených v jejím čl. 5 písm. a), b) a d).

28 Konečně na čtvrtém místě má předkládající soud za to, že skutečnost, že povolení odchylky není možné nebo podléhá příliš přísným podmínkám, může být z důvodu její nepřiměřenosti v rozporu se svobodou podnikání a základním právem na vlastnictví zakotveným v článcích 16 a 17 Listiny, takže případně vyvstává otázka, zda je směrnice o ochraně ptáků slučitelná se Smlouvami a zda je platná.

29 Za těchto podmínek se Riigikohus (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Je možné vykládat čl. 5 písm. a), b) a d) [směrnice o ochraně ptáků] v tom smyslu, že zákazy stanovené v tomto článku platí pouze tehdy, jsou-li nezbytné k tomu, aby populace dotčených druhů byly ve smyslu článku 2 této směrnice zachovány na úrovni, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou zohledněny hospodářské požadavky a požadavky rekreace, jestliže usmrcování či vyrušování ptáků nebo ničení či poškozování jejich hnízd nebo vajec není cílem jednání?

2) Musí být čl. 5 písm. a), b) a d) [směrnice o ochraně ptáků] ve spojení s jejím článkem 2 vykládán v tom smyslu, že jednání zakázaná podle těchto ustanovení během období rozmnožování ptáků jsou úmyslná mimo jiné tehdy, když lze mít na základě vědeckých údajů a pozorování jednotlivých ptáků za to, že v lese, který má být zcela vykácen (holá seč), hnízdí zhruba deset ptačích párů na hektar, aniž bylo prokázáno, že na kácené ploše hnízdí jedinci druhů ptáků, které se nachází v nepříznivém stavu?

3) Musí být čl. 5 písm. a), b) a d) [směrnice o ochraně ptáků] ve spojení s jejím článkem 2 vykládán v tom smyslu, že jednání zakázaná podle těchto ustanovení během období rozmnožování ptáků jsou úmyslná mimo jiné tehdy, když lze na základě vědeckých údajů a pozorování jednotlivých ptáků mít za to, že v lese, v němž má být vykácena pouze část stromů (clonná seč), hnízdí zhruba deset ptačích párů na hektar, přičemž není důvod se domnívat, že na kácené ploše hnízdí jedinci druhů ptáků, které se nachází v nepříznivém stavu?

4) Je možné vykládat čl. 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážku [směrnice o ochraně ptáků] ve spojení s jejím článkem 2 v tom smyslu, že nebrání takovým právním předpisům členského státu, které umožňují odchýlit se od zákazů stanovených v čl. 5 písm. a), b) a d) této směrnice, aby bylo možné provést holou seč během období rozmnožování a odchovu mláďat ptáků za účelem předcházení závažným škodám na lese jako formě majetku?

5) Je možné vykládat čl. 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážku [směrnice o ochraně ptáků] ve spojení s jejím článkem 2 v tom smyslu, že nebrání takovým právním předpisům členského státu, které umožňují odchýlit se od zákazů upravených v čl. 5 písm. a), b) a d) této směrnice, aby bylo možné provést clonnou seč během období rozmnožování a odchovu mláďat ptáků za účelem předcházení závažným škodám na lese jako formě majetku?

6) Pokud [směrnice o ochraně ptáků] neumožňuje provést během období rozmnožování a odchovu mláďat ptáků clonnou seč za účelem předcházení závažným škodám na lese jako formě majetku, je pak taková právní úprava v souladu s články 16 a 17 [Listiny], a platí dokonce i tehdy, když kácení nemá nepříznivý vliv na žádné druhy ptáků, které se nachází v nepříznivém stavu?

7) Pokud [směrnice o ochraně ptáků] neumožňuje provést během období rozmnožování a odchovu mláďat ptáků clonnou seč za účelem předcházení závažným škodám na lese jako formě majetku, je pak taková právní úprava v souladu s články 16 a 17 [Listiny], a platí dokonce i tehdy, když kácení nemá nepříznivý vliv na žádné druhy ptáků, které se nachází v nepříznivém stavu?“

K přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

30 Společnosti Voore Mets a Lemeks Põlva mají za to, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce není přípustná. Podle nich již byly všechny položené otázky v podstatě zodpovězeny ve stanovisku generální advokátky J. Kokott ve spojených věcech Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2020:699) a z rozsudku ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166), nijak nevyplývá, že by pojem „úmyslnost“ uvedený v článku 5 směrnice o ochraně ptáků měl být vykládán ve stejném smyslu jako pojem uvedený v článku 12 směrnice o stanovištích. Kromě toho neexistence právních obtíží, které by vyžadovaly výklad ze strany Soudního dvora, je podle jejich názoru potvrzena skutečností, že žádný jiný členský stát než Estonská republika nepozastavuje na základě ustanovení provádějících směrnici o ochraně ptáků těžbu dřeva během jarního a letního období v lesích určených k lesnímu hospodářství, které nepožívají ochrany, za účelem zajištění ochrany ptáků. Společnost Voore Mets dodává, že posouzení věci před Soudním dvorem by vedlo k překročení přiměřené lhůty pro řešení sporů v původních řízeních.

31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury mají vnitrostátní soudy tu nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr s otázkou výkladu relevantních ustanovení unijního práva. Je pouze na vnitrostátním soudu, kterému byl spor předložen a který jako jediný zná své vnitrostátní právo a musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Jestliže se tedy položené otázky týkají výkladu nebo platnosti normy unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout. Z toho vyplývá, že se na otázky položené vnitrostátními soudy vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí ze strany Soudního dvora rozhodnout o předběžné otázce položené vnitrostátním soudem je možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na uvedenou otázku (rozsudek ze dne 9. září 2021, GE Auto Service Leasing, C-294/20, EU:C:2021:723, bod 40 a citovaná judikatura).

32 Z toho vyplývá, že skutečnost, že odpověď na předběžné otázky lze vyvodit ze stanoviska generální advokátky J. Kokott ve spojených věcech Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2020:699) a z rozsudku ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen (C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166), a nevyvolává žádné právní obtíže, i kdyby byly prokázány, nemůže vést k nepřípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

33 I v případě existence judikatury Soudního dvora, která řeší dotčenou právní otázku, mají totiž vnitrostátní soudy nadále co nejširší možnost obrátit se na Soudní dvůr, pokud to považují za vhodné, aniž okolnost, že dotčená ustanovení již byla předmětem výkladu Soudního dvora, brání tomu, aby Soudní dvůr rozhodl znovu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 17. července 2014, Torresi, C-58/13 a C-59/13, EU:C:2014:2088, bod 32 a citovaná judikatura, a ze dne 6. října 2021, Consorzio Italian Management et Catania Multiservizi, C-561/19, EU:C:2021:799, bod 37

a citovaná judikatura), a není nijak zapovězeno, aby vnitrostátní soud položil Soudnímu dvoru předběžné otázky, o jejichž zodpovězení nelze podle názoru jednoho z účastníků původního řízení rozumně pochybovat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. února 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, bod 42 a citovaná judikatura).

34 Z judikatury uvedené v bodě 31 tohoto rozsudku rovněž vyplývá, že délka sporu před vnitrostátními soudy není relevantní pro posouzení přípustnosti žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podané jedním z vnitrostátních soudů na základě článku 267 SFEU.

35 Tento závěr není zpochybněn skutečností, že jak předkládající soud, tak Soudní dvůr jsou povinny dodržovat obecnou právní zásadu, podle které má každý právo na to, aby jeho věc byla projednána v přiměřené lhůtě, která je uvedena v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950 (dále jen „EÚLP“), jakož i v článku 47 Listiny.

36 Výklad, který podal Evropský soud pro lidská práva, pokud jde o práva zaručená v čl. 6 odst. 1 EÚLP, totiž představuje minimální úroveň ochrany, kterou musí Soudní dvůr zohlednit při výkladu odpovídajících práv uvedených v článku 47 Listiny s ohledem na čl. 52 odst. 3 Listiny (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 26. září 2024, Ordre des avocats du Barreau de Luxembourg, C-432/23, EU:C:2024:791, bod 48 a citovaná judikatura).

37 Z judikatury Evropského soudu pro lidská práva přitom vyplývá, že pro určení, zda délka řízení před vnitrostátním soudem porušila právo stanovené v čl. 6 odst. 1 EÚLP, se nesmí zohlednit řízení podle článku 267 SFEU. Podle Evropského soudu pro lidská práva by to bylo v rozporu se systémem zavedeným v tomto článku 267 a ve své podstatě s cílem sledovaným v uvedeném článku 267 (rozsudky ESLP ze dne 26. února 1998, Pafitis a další v. Řecko, CE:ECHR:1998:0226JUD002032392, bod 95, a ze dne 30. září 2003, Koua Poirrez v. Francie, CE:ECHR:2003:0930JUD004089298, bod 61).

38 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce je tedy přípustná.

K předběžným otázkám

39 Úvodem je třeba uvést, že společnost Voore Mets ve svém písemném vyjádření vyzývá Soudní dvůr, aby odpověděl na otázky, které se liší od otázek položených předkládajícím soudem.

40 V tomto ohledu je třeba připomenout, že předložit věc Soudnímu dvoru přísluší podle článku 267 SFEU vnitrostátnímu soudu, a nikoliv účastníkům sporu v původním řízení. Možnost určení otázek, které budou předloženy Soudnímu dvoru, je tedy přiznána pouze vnitrostátnímu soudu a tito účastníci nemohou jejich obsah měnit (rozsudek ze dne 6. října 2015, T-Mobile Czech Republic a Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, bod 28 a citovaná judikatura).

41 Z toho vyplývá, že odpověď na otázky položené účastníky v původním řízení by byla neslučitelná s úlohou svěřenou Soudnímu dvoru v článku 267 SFEU. Odpovědět na tyto otázky by mimoto bylo v rozporu s povinností Soudního dvora zajistit vládám členských států a zúčastněným stranám možnost předložit vyjádření podle článku 23 statutu Soudního dvora Evropské unie vzhledem

k tomu, že podle tohoto ustanovení jsou zúčastněným stranám oznamována pouze předkládací rozhodnutí (rozsudek ze dne 6. října 2015, T-Mobile Czech Republic a Vodafone Czech Republic, C-508/14, EU:C:2015:657, bod 29 a citovaná judikatura).

42 V důsledku toho není namístě odpovídat na otázky položené Soudnímu dvoru společností Voore Mets.

K první otázce

43 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán v tom smyslu, že pokud je předmětem dotyčné lidské činnosti jiný účel lidské činnosti než odchyt, usmrcování či vyrušování ptáků nebo zničení či poškození jejich hnízd nebo vajec, použijí se zákazy stanovené v tomto ustanovení pouze tehdy, jsou-li nezbytné k tomu, aby populace dotčených druhů byly ve smyslu článku 2 této směrnice zachovány na úrovni nebo přivedeny na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou zohledněny hospodářské požadavky a požadavky rekreace.

44 Článek 5 směrnice o ochraně ptáků ukládá členským státům povinnost, aniž jsou dotčeny články 7 a 9 této směrnice, přijmout opatření nezbytná k vytvoření obecné právní úpravy ochrany všech druhů ptáků uvedených v článku 1 uvedené směrnice. Tato úprava zahrnuje podle čl. 5 písm. a), b) a d) téže směrnice zejména zákaz zaprvé „úmyslné[ho] usmrcování nebo odchyt[u] jakýmkoliv způsobem“, zadruhé „úmyslné[ho] ničení nebo poškozování jejich hnízd a vajec nebo odstraňování hnízd“ a zatřetí „úmyslné[ho] vyrušování těchto ptáků, zejména během rozmnožování a odchovu mláďat, pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů této směrnice“.

45 V první řadě jak ze znění článku 5 směrnice o ochraně ptáků vykládaného ve světle čl. 1 odst. 1 této směrnice, tak z kontextu, do něhož je tento článek 5 zasazen, jakož i z předmětu a účelu této směrnice vyplývá, že zákazy stanovené v posledně uvedeném článku se vztahují na všechny druhy ptáků přirozeně se vyskytující ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahují Smlouvy, aniž je uplatnění těchto zákazů omezeno na určité konkrétní druhy ptáků nebo druhy, které jsou na určité úrovni ohroženy nebo jejichž populace vykazuje dlouhodobou klesající tendenci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166, body 36, 37 a 45).

46 V druhé řadě, pokud jde o podmínku úmyslnosti uvedenou v čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků, je třeba uvést, že při výkladu čl. 12 odst. 1 písm. a) až c) směrnice o stanovištích, který stanoví zákazy obdobné těm, jenž jsou uvedeny ve zmíněném čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků, Soudní dvůr rozhodl, že k tomu, aby byla tato podmínka splněna, musí být prokázáno, že původce jednání zamýšlel odchyt nebo usmrcování jedince chráněného živočišného druhu, vyrušování těchto druhů nebo zničení vajec, nebo byl alespoň s možností takového odchytu, usmrcování, vyrušování nebo zničení srozuměn (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166, bod 51 a citovaná judikatura).

47 Je přitom třeba připomenout, že podle ustálené judikatury platí, že s ohledem na požadavky jednotnosti a soudržnosti unijního právního řádu musí mít pojmy používané v aktech přijatých v téže oblasti stejný význam (rozsudek ze dne 21. března 2024, Marvesa Rotterdam, C-7/23, EU:C:2024:257, bod 35 a citovaná judikatura). S ohledem na podobnost znění článku 12 směrnice o stanovištích a článku 5 směrnice o ochraně ptáků a na postavení, které tyto články

zaujímají v jejich příslušných právních kontextech, tak musí být pojem „úmyslnost“ uvedený ve zmíněném článku 5 vykládán stejným způsobem, jako Soudní dvůr vykládal tento pojem v rámci článku 12 směrnice o stanovištích.

48 Kromě toho je třeba zohlednit skutečnost, že výklad pojmu „úmyslnost“ ve smyslu uvedeném v bodě 46 tohoto rozsudku vyplývá z rozsudků ze dne 30. ledna 2002, Komise v. Řecko (C-103/00, EU:C:2002:60, body 34 až 36), a ze dne 18. května 2006, Komise v. Španělsko (C-221/04, EU:C:2006:329, bod 71). Z toho lze tudíž vyvodit, že když unijní normotvůrce v roce 2009 přijal směrnici o ochraně ptáků, tím, že neupřesnil podmínku úmyslnosti uvedenou v článku 5 této směrnice, zejména s cílem vyloučit z její působnosti jednání, jejichž předmětem není odchyt, usmrcování či vyrušování ptáků nebo ničení či poškozování jejich hnízd nebo vajec, zamýšlel, aby tato podmínka měla stejný význam, jaký má v kontextu článku 12 směrnice o stanovištích.

49 Z toho vyplývá, že zákazy stanovené v čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků se vztahují nejen na lidské činnosti, jejichž účelem je odchyt, usmrcování či vyrušování ptáků nebo ničení či poškozování jejich hnízd nebo vajec, ale také na lidské činnosti, které takový účel zjevně nemají a zahrnují srozumění s možnosti takového odchytu, usmrcování, vyrušování, ničení nebo poškozování.

50 Pokud jde ve třetí řadě o otázku, zda je-li předmět lidské činnosti zjevně jiný než odchyt, usmrcování nebo vyrušování ptáků nebo ničení či poškozování jejich hnízd nebo vajec, uplatní se zákazy stanovené v čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků pouze tehdy, jsou-li nezbytné k tomu, aby populace dotčených druhů ptáků byly ve smyslu článku 2 této směrnice zachovány na úrovni nebo přivedeny na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou zohledněny hospodářské požadavky a požadavky rekreace, je třeba uvést, že pouze čl. 5 písm. d) uvedené směrnice stanoví, že zákaz v něm uvedený, totiž zákaz úmyslného vyrušování ptáků, zejména během období rozmnožování a odchovu mláďat, se uplatní, „pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů směrnice [o ochraně ptáků]“.

51 Pokud jde o rozsah této podmínky, je třeba připomenout, že cílem směrnice o ochraně ptáků je, jak vyplývá z jejího článku 1 vykládaného ve světle bodů 3, 5, 7 a 8 jejího odůvodnění, je ochrana, péče a regulace týkající se všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahují Smlouvy, s cílem zajistit jejich ochranu jako dědictví evropských národů, což znamená dlouhodobou ochranu zachováním nebo obnovením dostatečné rozmanitosti a rozlohy jejich stanovišť. S ohledem na tento cíl uvedená směrnice ukládá členským státům na základě článku 2 ve spojení s bodem 10 jejího odůvodnění, aby přijaly veškerá opatření nezbytná k zachování populace těchto druhů ptáků na úrovni nebo přivedení na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž budou brát v úvahu hospodářské požadavky a požadavky rekreace, aby bylo možné považovat tuto úroveň za uspokojivou. Slovní spojení „pokud by šlo o vyrušování významné z hlediska cílů [směrnice o ochraně ptáků]“ uvedené v čl. 5 písm. d) zmíněné směrnice tak musí být s ohledem na tato ustanovení vykládáno v tom smyslu, že vyrušování, zejména během období rozmnožování a odchovu mláďat, musí být zakázáno, pokud je významné z hlediska cíle zachování populace uvedených druhů ptáků na uspokojivé úrovni nebo jejího přivedení na uspokojivou úroveň.

52 Naproti tomu čl. 5 písm. a) a b) směrnice o ochraně ptáků nestanoví podmínku obdobnou podmínce stanovené v citovaném slovním spojení v čl. 5 písm. d) této směrnice.

53 Vzhledem k tomu, že čl. 5 písm. a) a b) směrnice o ochraně ptáků neobsahuje podmínku obdobnou podmínce stanovené v čl. 5 písm. d) této směrnice a s ohledem na posouzení uvedená v bodech 46 až 49 tohoto rozsudku, je třeba mít za to, že uplatnění zákazů uvedených v tomto čl. 5 písm. a) a b) není vázáno na takovou podmínku, a to bez ohledu na to, zda je účelem dotyčných lidských činností odchyt či usmrcování ptáků nebo ničení či poškození jejich hnízd nebo vajec.

54 Na rozdíl od čl. 5 písm. d) směrnice o ochraně ptáků tedy čl. 5 písm. a) a b) této směrnice nevylučuje ze své působnosti lidské činnosti, které nevedou k riziku, že budou významné z hlediska cíle zachování populace druhů ptáků na uspokojivé úrovni nebo jejího přivedení na uspokojivou úroveň, takže posouzení dopadu lidské činnosti na úroveň populace dotčených druhů ptáků není relevantní pro účely uplatnění zákazů stanovených v posledně uvedeném ustanovení.

55 Takové posouzení je naproti tomu relevantní v rámci odchylek z těchto zákazů přijímaných na základě článku 9 směrnice o ochraně ptáků (obdobně viz rozsudek ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166, bod 58).

56 Právě v rámci přezkumu těchto odchylek musí být totiž zejména za účelem ověření přiměřenosti požadované odchylky provedeno posouzení jak dopadu dotčené činnosti na úroveň populace dotyčných druhů ptáků, tak nezbytnosti této činnosti, jakož i alternativních řešení umožňujících dosáhnout cíle dovolávaného na podporu uvedené odchylky (obdobně viz rozsudek ze dne 4. března 2021, Föreningen Skydda Skogen, C-473/19 a C-474/19, EU:C:2021:166, bod 59).

57 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán v tom smyslu, že se uplatní pouze zákaz stanovený v tomto čl. 5 písm. d), pokud je nezbytný k zabránění vyrušování, které by bylo významné z hlediska cíle uvedeného v článku 2 této směrnice, a to zachování populace všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahují Smlouvy, na úrovni nebo jejího přizpůsobení na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž se zohlední hospodářské požadavky a požadavky rekreace. Naproti tomu uplatnění zákazů stanovených v čl. 5 písm. a) a b) uvedené směrnice není na takovou podmínku vázáno, a to ani tehdy, když předmětem dotyčné lidské činnosti není odchyt či usmrcování ptáků nebo ničení či poškození jejich hnízd nebo vajec.

Ke druhé a třetí otázce

58 Podstatou druhé a třetí otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán v tom smyslu, že pokud vědecké údaje a pozorování různých ptáků umožňují mít za to, že v lese, který má být zcela vykácen (holá seč) nebo v němž má být vykácena část stromů (clonná seč), hnízdí přibližně deset ptačích párů na hektar, aniž je prokázáno, že na kácené ploše hnízdí jedinci druhů ptáků, které jsou z hlediska ochrany v nepříznivém stavu, spadá provádění takového kácení během období hnízdění a vyvádění mláďat ptáků pod zákazy stanovené v tomto ustanovení.

59 V první řadě, pokud jde o skutečnost, že vědecké údaje a pozorování jednotlivých ptáků, o které se jedná, neumožňují prokázat, že se na dotyčných pozemcích vyskytují druhy ptáků v nepříznivém stavu z hlediska jejich ochrany, je třeba připomenout, že jak vyplývá z bodu 45 tohoto rozsudku, působnost článku 5 směrnice o ochraně ptáků není omezena pouze na druhy ptáků v takovém stavu z hlediska ochrany.

60 V druhé řadě, je-li v lese, který má být vykácen, zjištěno hnízdění přibližně deseti ptačích párů na hektar, znamená provedení holé seče a clonné seče během období rozmnožování a odchovu ptáků srozumění s možností, že ptáci budou během tohoto období usmrcováni či vyrušováni nebo že jejich hnízda nebo vejce budou ničena či poškozována. V souladu se zjištěními uvedenými v bodech 46 až 56 tohoto rozsudku tak jednání směřující k provedení takového kácení v každém případě spadají pod zákazy stanovené v čl. 5 písm. a) a b) směrnice o ptácích a v rozsahu, v němž je vyrušování, které je s takovým kácením spojeno, významné z hlediska cíle zachovat populaci dotčených druhů ptáků na uspokojivé úrovni nebo ji přivést na uspokojivou úroveň, spadají tato jednání pod zákaz stanovený v čl. 5 písm. d) této směrnice.

61 Ve třetí řadě není v souladu se zásadou obezřetnosti zakotvenou v čl. 191 odst. 2 SFEU neodůvodněné založit zjištění o hnízdění určitého počtu párů ptáků na hektar na vědeckých údajích a pozorování různých ptáků, a zejména, jako v projednávané věci, na druhu a stáří lesa, jakož i na identifikaci několika jedinců při kontrole dotyčných pozemků.

62 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou a třetí otázku odpovědět tak, že čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků musí být vykládán v tom smyslu, že pokud vědecké údaje a pozorování různých ptáků umožňují mít za to, že v lese, který má být zcela vykácen (holá seč) nebo v němž má být vykácena část stromů (clonná seč), hnízdí přibližně deset ptačích párů na hektar, aniž je prokázáno, že na kácené ploše hnízdí jedinci druhů ptáků, které jsou z hlediska ochrany v nepříznivém stavu, spadá provádění takového kácení během období hnízdění a vyvádění mláďat ptáků pod zákazy stanovené v čl. 5 písm. a) a b) této směrnice, a v rozsahu, v němž je vyrušování, které je s takovým kácením spojeno, významné z hlediska cíle zachovat populaci dotčených druhů ptáků na uspokojivé úrovni nebo ji přivést na uspokojivou úroveň, spadá provádění takového kácení pod zákaz stanovený v čl. 5 písm. d) této směrnice.

Ke čtvrté až sedmé otázce

63 Podstatou čtvrté až sedmé otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážka směrnice o ochraně ptáků ve spojení s článkem 2 této směrnice musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání právní úpravě členského státu, která umožňuje odchýlit se od zákazů stanovených v čl. 5 písm. a), b) a d) uvedené směrnice za účelem provedení holé seče nebo clonné seče během období rozmnožování a odchovu ptáků, aby se předešlo závažným škodám na lese jako formě majetku, a pokud tomu tak není, zda je tato směrnice v souladu s články 16 a 17 Listiny.

64 Z ustálené judikatury vyplývá, že Soudnímu dvoru nepřísluší poskytovat poradní stanoviska k obecným nebo hypotetickým otázkám [rozsudek ze dne 20. října 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Vyhoštění oběti obchodování s lidmi), C-66/21, EU:C:2022:809, bod 82 a citovaná judikatura].

65 V tomto ohledu čl. 9 odst. 1 písm. a) třetí odrážka směrnice o ochraně ptáků umožňuje členským státům odchýlit se od zákazů stanovených v článku 5 této směrnice, zejména za účelem předcházení závažným škodám na lesích.

66 Kromě toho taková výjimka může být podle všeho v estonském právu udělena v podobě povolení Úřadu pro životní prostředí v souladu s § 55 odst. 3 až 5^1 LKS.

67 V projednávané věci přitom ze žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce nevyplývá, že žalobkyně v původním řízení požádaly estonské orgány, aby jim umožnily odchýlit se od zákazů stanovených v čl. 5 písm. a), b) a d) směrnice o ochraně ptáků tím, že by jim udělily povolení ve smyslu § 55 odst. 3 až 5^1 LKS. Pokud jde ostatně konkrétně o společnost Lemeks Põlva, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že v odvolacím řízení bylo rozhodnuto, že se nedovolává existence jednoho z důvodů pro odchylku stanovených v tomto ustanovení.

68 Vzhledem k tomu, že čtvrtá až sedmá otázka mají hypotetickou povahu, jsou nepřípustné.

K nákladům řízení

69 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (pátý senát) rozhodl takto:

1) Článek 5 písm. a), b) a d) směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/147/ES ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně volně žijících ptáků

musí být vykládán v tom smyslu, že

se uplatní pouze zákaz stanovený v tomto čl. 5 písm. d), pokud je nezbytný k zabránění vyrušování, které by bylo významné z hlediska cíle uvedeného v článku 2 této směrnice, a to zachování populace všech druhů ptáků přirozeně se vyskytujících ve volné přírodě na evropském území členských států, na něž se vztahují Smlouvy, na úrovni nebo jejího přizpůsobení na úroveň, která odpovídá zejména ekologickým, vědeckým a kulturním požadavkům, přičemž se zohlední hospodářské požadavky a požadavky rekreace. Naproti tomu uplatnění zákazů stanovených v čl. 5 písm. a) a b) uvedené směrnice není na takovou podmínku vázáno, a to ani tehdy, když předmětem dotyčné lidské činnosti není odchyt či usmrcování ptáků nebo ničení či poškození jejich hnízd nebo vajec.

2) Článek 5 písm. a), b) a d) směrnice 2009/147

musí být vykládán v tom smyslu, že

pokud vědecké údaje a pozorování různých ptáků umožňují mít za to, že v lese, který má být zcela vykácen (holá seč) nebo v němž má být vykácena část stromů (clonná seč), hnízdí přibližně deset ptačích párů na hektar, aniž je prokázáno, že na kácené ploše hnízdí jedinci druhů ptáků, které jsou z hlediska ochrany v nepříznivém stavu, spadá provádění takového kácení během období hnízdění a vyvádění mláďat ptáků pod zákazy stanovené v čl. 5 písm. a) a b) této směrnice, a v rozsahu, v němž je vyrušování, které je s takovým kácením spojeno, významné z hlediska cíle zachovat populaci dotčených druhů ptáků na uspokojivé úrovni nebo ji přivést na uspokojivou úroveň, spadá provádění takového kácení pod zákaz stanovený v čl. 5 písm. d) této směrnice.

Podpisy